

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 268/2022-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného JUDr. Katarínou Barlovou, advokátkou, Bernolákova 6024/56, Banská Bystrica, proti uzneseniu vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Banskej Bystrici ČVS: ORP-101/3-VYS-BB-2014 z 30. novembra 2021, uzneseniu Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici č. k. 3KPt/356/21/6600-10 z 27. januára 2022 a upovedomeniu Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici o vybavení žiadosti č. k. 3KPt/356/21/6600-12 z 31. januára 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 31. marca 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím vyšetrovateľa o zastavení trestného konania, rozhodnutím prokuratúry, ktorým bola zamietnutá jeho sťažnosť proti tomuto uzneseniu vyšetrovateľa, a napokon upovedomením krajskej prokuratúry o jeho žiadosti na preskúmanie rozhodnutia o zrušení uznesenia o vznesení obvinenia. Namietané rozhodnutia a upovedomenie sťažovateľ žiada zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Od krajskej prokuratúry žiada tiež finančné zadosťučinenie 1 500 eur.

II.

2. Sťažovateľ ešte v roku 2014 podal trestné oznámenie, na základe ktorého vyšetrovateľ uznesením z 28. októbra 2021 vzniesol obvinenie bývalému konateľovi obchodnej spoločnosti za pokračovací zločin podvodu podľa § 221 ods. 1 a 3 písm. a) Trestného zákona, ktorého sa mal dopustiť tak, že v mene obchodnej spoločnosti si u sťažovateľa od 13. októbra 2008 do 23. augusta 2013 objednal

tovar v hodnote [REDACTED] eur, za ktorý sťažovateľovi obchodná spoločnosť napriek dostatku peňazí nezaplatila.

3. Toto uznesenie bolo rozhodnutím okresnej prokuratúry z 9. novembra 2021 zrušené z dôvodu, že medzi jednotlivými čiastkovými skutkami bol odstup viac ako šesť mesiacov (nezaplatené faktúry od októbra 2008 do decembra 2009, nezaplatená faktúra z decembra 2010 a nezaplatené faktúry od júna 2012 do augusta 2013), a preto skutky nie sú pokračovacím zločinom podvodu podľa § 221 ods. 1 a 3 písm. a) Trestného zákona, ale ide o tri prečiny podvodu podľa § 221 ods. 1 a 2 Trestného zákona. Na uznesenie okresnej prokuratúry sťažovateľ reagoval podaním z 30. novembra 2021, ktorým navrhol jeho zrušenie pre porušenie zákona. Generálna prokuratúra podanie sťažovateľa postúpila krajskej prokuratúre, ktorá ústavnou sťažnosťou namietaným upovedomením z 31. januára 2021 podanie sťažovateľa posúdila ako žiadosť o preskúmanie zákonnosti postupu prokurátora v predsúdnom konaní podľa všeobecného príkazu generálneho prokurátora z 28. novembra 2019 (11/2019) a ústavnou sťažnosťou namietaným upovedomením z 31. januára 2022 sťažovateľovi uviedla, že jeho žiadosť považuje za nedôvodnú.

4. Ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením vyšetrovateľa z 30. novembra 2021 bolo trestné stíhanie zastavené ako neprípustné podľa § 9 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku z dôvodu jeho premlčania, keďže podľa § 87 ods. 1 písm. d) Trestného zákona trestnosť činu zaniká uplynutím premlčacej doby, ktorá je päť rokov, ak ide o prečin, za ktorý Trestný zákon dovoľuje uložiť trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej tri roky.

5. Proti uzneseniu vyšetrovateľa podal sťažovateľ sťažnosť, keď nesúhlasil s posúdením, že ide o viacero samostatných skutkov. O tejto jeho sťažnosti rozhodla krajská prokuratúra ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením z 27. januára 2022 tak, že ju zamietla. V odôvodnení sa osobitne vyjadrila k námietkam sťažovateľa. K námietke, že skutok bol pôvodne posúdený ako pokračovací trestný čin, bolo uvedené, že orgány činné v trestnom konaní môžu kedykoľvek počas trestného stíhania prekvalifikovať skutok s prihliadnutím na skutkové okolnosti zistené v priebehu prípravného konania. K tomu, že sťažovateľ nesúhlasí s časovým vymedzením jednotlivých skutkov a konštatuje, že dátum splatnosti jednotlivých faktúr nie je rozhodujúci pre ich uhradenie, bolo uvedené, že pri trestnom čine podvodu spočívajúcom v neuhradení záväzkov musí byť podvodný úmysel preukázaný v čase vzniku záväzku a samotné nezaplatenie faktúry aj pri dostatku finančných prostriedkov povinného nie je bez preukázania iných okolností trestným činom. K námietke sťažovateľa, že konateľ obchodnej spoločnosti udržiaval protiprávny stav, a preto malo byť jeho konanie posúdené ako konanie po dlhší čas, a teda závažnejším spôsobom, bolo uvedené, že takéto posúdenie spravidla prichádza do úvahy pri trvacích trestných činoch, keď páchatel udržiava protiprávny stav po dobu dlhšiu, než stačí k dokonaniu trestného činu. To však vo veci sťažovateľa aplikovať nemožno, pretože ide o samostatné skutky, pri ktorých niet sústavnosti konania páchatela.

III.

6. Sťažovateľ vo vzťahu k obojmu namietaným rozhodnutiam a k upovedomeniu rovnako ako v trestnom konaní namieta, že skutky, ktorými mu mala byť spôsobená škoda, boli posúdené ako samostatné prečiny, a nie ako pokračovací zločin podvodu. Znova poukazuje na to, že trestné konanie sa od roku 2014 viedlo pre pokračovací zločin. Ďalej poukazuje na to, že spolu s podnetom na pokračovanie trestného stíhania predložil znalecký posudok z marca 2021, z ktorého vyplýva, že

jemu dlžná obchodná spoločnosť mala v čase splatnosti jednotlivých pohľadávok dostatok peňazí na ich úhradu, a to isté vyplýva aj z následného znaleckého posudku zo septembra 2021. Podľa sťažovateľa záver namietaných rozhodnutí a upovedomenia vychádza z dátumu vystavenia faktúr, ktorými žiadal o zaplatenie svojich pohľadávok. To však z hľadiska spáchania skutku nemôže byť vnímané ako jediný možný a relevantný moment pre posúdenie spáchania skutku z pohľadu času. Sťažovateľ zdôrazňuje, že nárok na zaplatenie pohľadávok trvá aj po ich splatnosti.

IV.

7. K namietanému upovedomeniu krajskej prokuratúry z 31. januára 2021 treba uviesť, že to, či určité konanie vykazuje znaky spravodlivého procesu, závisí od celého konania a konečného rozhodnutia všeobecných súdov (III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05). Aj z ďalšej judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 79/03, I. ÚS 236/03) a Európskeho súdu pre ľudské práva (rozsudok zo 4. 6. 2002 vo veci Komanický c. Slovenská republika, sťažnosť č. 32106/96) vyplýva, že spravodlivosť konania sa z hľadiska práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru posudzuje ako celok. Tieto východiská možno vzťahovať aj na postup prokuratúry vo všetkých jej hierarchicky usporiadaných zložkách pri realizácii základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v trestnom konaní.

8. Upovedomenie krajskej prokuratúry sa vysporiadava s nespokojnosťou sťažovateľa s rozhodnutím okresnej prokuratúry, ktorým bolo zrušené uznesenie vyšetrovateľa o vznesení obvinenia a proti ktorému nie je prípustný žiadny opravný prostriedok. Následkom tohto rozhodnutia nebolo skončenie konania, ktoré sťažovateľ inicioval trestným oznámením. Okrem toho ústavnou sťažnosťou namietané upovedomenie krajskej prokuratúry nebolo výsledkom zákonom predpokladaného opravného postupu, ale interného postupu zložky prokuratúry na základe všeobecného príkazu generálneho prokurátora. Následky a charakter ústavnou sťažnosťou namietaného upovedomenia vylučujú čo i len možnosť porušenia práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavná sťažnosť je v rozsahu proti upovedomeniu krajskej prokuratúry zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odmietnutá.

9. Proti uzneseniu vyšetrovateľa z 30. novembra 2021 o zastavení trestného konania mal sťažovateľ ako poškodený riadny opravný prostriedok, ktorý aj využil a o ktorom bolo rozhodnuté ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením prokuratúry. Právomoc rozhodnúť o sťažnosti sťažovateľa podľa Trestného poriadku vylučuje právomoc ústavného súdu proti uzneseniu vyšetrovateľa. Preto bola ústavná sťažnosť v rozsahu proti rozhodnutiu vyšetrovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

10. Čo sa týka napadnutého uznesenia krajskej prokuratúry, treba uviesť, že právo na začatie alebo vedenie trestného konania voči označenej osobe, napr. na základe podaného trestného oznámenia, nepatrí medzi základné práva a slobody a ani ho nemožno odvodiť z niektorého zo základných práv (II. ÚS 340/2014, II. ÚS 620/2016). Rovnako súčasťou tohto práva nie je ani povinnosť orgánu štátu kvalifikovať konanie, v ktorom sťažovateľ vidí porušenie svojich práv, ako trestný čin. Sťažovateľ ako oznamovateľ trestného činu mal zákonné právo domáhať sa len toho, aby sa jeho oznámením či sťažnosťou kompetentný orgán zaoberal. Nemá však nárok na to, aby výsledok konania zodpovedal jeho predstave. Oznamovateľ má právo byť oboznámený s opatreniami

prijatými na základe jeho oznámenia a má tiež právo žiadať prokurátora o preskúmanie postupu vyšetrovateľa po podaní oznámenia. Procesným oprávneniam oznamovateľa (poškodenej osoby) však nezodpovedá aj povinnosť orgánov činných v trestnom konaní začať trestné konanie na základe jeho oznámenia. Inak povedané, právo na súdnu ochranu nie je možné vykladať tak, že by garantovalo úspech v trestnom konaní či zaručovalo právo na rozhodnutie, ktoré zodpovedá predstavám sťažovateľa (III. ÚS 372/2017, III. ÚS 237/2021).

11. O porušení základných práv možno uvažovať len v prípade, ak by orgány činné v trestnom konaní nevenovali trestnému oznámeniu sťažovateľa pozornosť, ktorú vyžaduje zákon s tým, že ich skutkové a právne závery môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Tak tomu v prípade sťažovateľa vôbec nie je. Vyšetrovateľ a prokurátor trestné oznámenie sťažovateľa preverili, teda preskúmali prípadnú trestnú zodpovednosť s tým, že zistené a skutkovo nesporné konanie podozrivého a následku na sťažovateľa neposúdili ako pokračujúci zločin podvodu, ale ako viaceré prečiny podvodu, a to s ohľadom na odstup medzi jednotlivými čiastkovými skutkami. Právna úvaha krajskej prokuratúry nejaví známky svojvôle. Ide o logické vysporiadanie sa s argumentmi sťažovateľa tak, ako ich prezentoval najprv v sťažnosti proti uzneseniu vyšetrovateľa, a tak, ako ich následne bez akejkoľvek hlbšej analýzy a ústavnoprávneho presahu opakuje v ústavnej sťažnosti. Možno sa len vrátiť ku skutkovému východisku, ktoré spočívalo v tom, že sťažovateľovi neboli zaplatené faktúry od októbra 2008 do decembra 2009, následne faktúra z decembra 2010 a napokon faktúry od júna 2012 do augusta 2013. Z toho možno vyvodiť len to, že vzhľadom na časové odstupy nemohlo ísť o pokračujúci trestný čin a takýto záver nemožno vyvodiť z toho, že sťažovateľom vystavené faktúry zostali nezaplatené. Nezaplatenie faktúr nie je podvádzaním, ale jeho následkom. Ústavná sťažnosť v rozsahu proti uzneseniu krajskej prokuratúry je preto zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. mája 2022

Peter Straka
predseda senátu